Arv og testamente

Advokatens hjørne er en fast spalte i medlemsmagasinet, der Skaun Advokatfirma svarer på spørsmål sendt inn av medlemmene. Det kan være praktiske spørsmål i anledning salg, kjøp og leie av bobil, eller spørsmål innenfor andre juridiske fagområder, f.eks. arv, eiendom, mv. Ikke nøl med å sende oss ditt spørsmål. Spørsmål sendes til Norsk Bobilforening per e-post: post@bobilforeningen.no.

SPØRSMÅL FRA MEDLEMMET:

Som godt voksne bobilfolk er det på tide å planlegge hva som skal skje med våre verdier etter oss. Som livsarving har vi et barn og et barnebarn. Etter at barn har fått sin del tenker vi å testamentere noen verdier, ca. 2 mill., til et barnebarn. Spørsmålet er om dette, ved et skifte, kan settes på sperret konto til vedkommende er 25 år? Man håper jo at det ved den alder kan være større sjanse for fornuftig bruk av pengene. Kan en sette inn alternativ mottaker dersom tenkt mottaker dør før fylte 25 år?

ADVOKATENS SVAR:

Vi forstår deg slik at den summen som eventuelt skal testamenteres til barnebarnet ikke er i strid med pliktdelsarven til livsarvingen, herunder at verdier på ca. 2 millioner anses som den frie tredjedelen som testator fritt kan testamentere over.

Testator står som hovedregel fritt til å bestemme over friarven (altså det som overstiger pliktdelsarven), og kan i utgangspunktet ved testament sette de pålegg og begrensninger han eller hun måtte ønske. Det påpekes at for at arven skal kunne beskyttes mot eventuelle kreditorer som arvingen har, må reglene i dekningsloven kapittel 3 følges.

Vedrørende ditt andre spørsmål er utgangspunktet at man kan foreta sekundærbestemmelser i et testament, herunder sette inn alternativ mottaker, så fremt det også her er snakk om friarven. Det tas forbehold om forhold som kan medføre at utgangspunktet ikke kan følges, og det anbefales derfor at du tar kontakt med en advokat for å vurdere om testamentet følger reglene om formkrav og pliktdelsarv.

Spørsmålet til dette medlemmet berører tematikken ”pliktdel” og ”friarv”, og det er viktig å lese ”Advokatens svar” i sammenheng med artikkelen nedenfor. I denne utgaven av Bobilen ser vi nærmere på reglene om pliktdelsarv og friarv, og formkravene ved testament.

Testament – Hva må man passe på?

Hvis du ikke oppretter et testament er det arvelovens normale ordning som er bestemmende for fordelingen av arven. Noen ønsker imidlertid ikke arvelovens normale fordeling, og vil bestemme hvem som skal arve og hvilke eiendeler.

Hvis du ønsker en annen fordeling enn arvelovens normale system må det opprettes et testament.

Vi anbefaler deg å sette deg inn i hvilke regler som stilles til testamentets form og innhold. Dersom disse reglene ikke er fulgt, er utgangspunktet at hele eller deler av testamentet kjennes ugyldig. Konsekvensen av at testamentet kjennes ugyldig er at fordelingen av arven skjer etter arvelovens normale fordeling.

Arveloven setter begrensninger for hvor mye av formuen som kan testamenteres bort.

Hva du kan bestemme i et testament betinges av flere faktorer. Det har blant annet betydning om du har barn og om du er gift eller samboer. Er du enslig og ikke har barn, står du fritt til å testamentere formuen slik du måtte ønske.

For å gi deg et bedre innblikk i hva du må passe på før du oppretter et testament, vil vi se nærmere på reglene om pliktdelsarv og ektefelle/samboerens rett på minstearv, samt hvilke krav som stilles til testamentets form.

Hva er pliktdelsarv?

Arvelaterens slektninger i direkte nedstigende linje (livsarvinger), det vil si barn eller deres etterkommere om barnet ikke lever, har rett på en bestemt del av arven (pliktdelsarv). Dette innebærer at arvelater ikke kan avkorte pliktdelsarven til livsarvingene ved testament.

Den delen som testator derimot kan bestemme over, kaller vi friarven.

Hvis du ønsker at en eiendel skal tilfalle en bestemt arving kan du bestemme det i testamentet. Ønsker du for eksempel at en bestemt livsarving skal overta bobilen, skriver du det inn i testamentet.

For det tilfellet bobilen ikke inngår i friarven må du sette som betingelse for arven at øvrige livsarvinger/ektefelle blir kjøpt ut. Hvorvidt vedkommende faktisk overtar bobilen beror da på om arvingen har midler til å kjøpe ut de resterende arvingene.

Hvor stor er pliktdelsarven?

Pliktdelsarven utgjør som hovedregel 2/3 av arvelaters formue.

Pliktdelsarven er likevel aldri større enn 15 ganger folketrygdens grunnbeløp per livsarving (arveledd). Folketrygdens grunnbeløp oppjusteres hvert år, og per 1. mai 2022 er grunnbeløpet på kr 111 477,-. Det vil si at hver livsarving, eller deres arveledd, ikke har rett på mer enn kr 1 672 155,-.

Vi kan tenke oss et eksempel der arvelater har en formue på 12 millioner som skal fordeles på 3 barn. Arvelater ønsker å begrense arven til barna mest mulig, og lurer på hva barna minimum har krav på.

Utgangspunktet er som nevnt at barna har krav på 2/3 av formuen, hvilket utgjør 8 millioner i vårt eksempel. Arvelater kan begrense arven til 15 ganger folketrygdens grunnbeløp per arveledd, hvilket utgjør til sammen kr 5 016 456,-. Arvelater vil da få en større friarv å kunne disponere over. I tenkte eksempel vil arvelater begrense barnas arv med nesten 3 millioner.

I andre tilfeller kan 15 ganger folketrygdens grunnbeløp være høyere enn 2/3 av formuen.

Hvis vi tenker oss at arvelater i eksempelet over har 6 millioner i formue, vil 2/3 av formuen utgjøre 4 millioner. I dette tilfellet vil arvelater være tjent med å gi barna arv tilsvarende 2/3 av formuen, og ikke 15 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Ektefellens rett på arv

I tillegg til livsarvingenes pliktdelsarv, har ektefeller rett på arv tilsvarende ¼ av arvelaters formue, eller minimum 4 ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 445 908,- per 01.05.2022). Dersom arvelater ikke etterlater seg livsarvinger har ektefellen rett til halvparten av arven, eller minimum 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 668 862,- per 01.05.2022).

Ektefellens rett på arv kan avkortes i testament, men ikke mer enn minstearven. For at avkortningen skal være gyldig stilles det krav til at ektefellen har fått kunnskap om testamentet før arvelaters død. Hvis ektefellen ikke har kunnskap om avkortningen, vil testamentet kunne kjennes ugyldig.

Ektefellens rett på minstearv går foran pliktdelsarven til livsarvingene. Dette betyr at dersom avdøde etterlater seg en formue på kr 400 000,-, vil hele beløpet tilfalle ektefellen.

Samboerens rett på arv

Mange har en feiloppfatning om at samboere ikke har rett på arv.

Det er riktig at ektefeller i utgangspunktet har et sterkere vern etter arveloven, men samboere har i noen tilfeller en lovbestemt rett på arv.

For det tilfellet at du og samboeren din har, har hatt eller venter felles barn, har samboeren din rett på arv. I nevnte tilfellet har samboeren rett på arv tilsvarende 4 ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 445 908,- per 01.05.2022).

Du kan avkorte samboerens arv i sin helhet, men for at avkortningen skal være gyldig stilles det vilkår om at samboeren må informeres om avkortningen i testamentet.

Hva gjelder for samboere uten barn?

Samboere uten felles barn har ingen lovfestet arverett, men arvelater står fritt til å bestemme i testament at samboeren skal arve.

Hvor mye testator kan tilkjenne samboeren beror på om arvelater har barn fra tidligere forhold.

Hvis arvelater har livsarvinger, er utgangspunkt som tidligere nevnt at arvelater kun kan testamentere friarven.

Arveloven inneholder et unntak for samboere som har vært sammen i 5 år. For samboere som har vært sammen i 5 år, kan arvelater bestemme at samboeren skal arve 4 ganger folketrygdens grunnbeløp, uten hensyn til livsarvingenes pliktdelsarv.

Arvelater kan med andre ord bestemme i testament at samboeren skal arve friarven og 4 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Formkravene til testament

I tillegg til innholdskravene nevnt over, stilles det en rekke formkrav for at et testament skal være gyldig.

Den som ønsker å opprette et testament må være fylt 18 år.

Videre stilles det krav til at testator har evne til å vurdere og forstå disposisjonen. Et testament vil ikke være gyldig hvis testator på grunn av «sinnslidelse, demens, rus eller annen psykisk funksjonsnedsettelse» ikke har evne til å vurdere eller forstå disposisjonen.

Det er ytterligere et vilkår at testamentet må være skriftlig. Testator kan skrive testamentet selv, eller få en annen til å skrive testamentet hvis testator har formidlet hva som skal stå i testamentet.

Testamentet må også være underskrevet og godkjent av testator.

Videre må to vitner skrive under testamentet. Det stilles ikke krav til at vitnene er kjent med innholdet i testamentet,

men vitnene må vite at det de skriver under på er et testament.

Vitnene skal skrive under på testamentet mens testator er til stede, og enten samtidig med at testator selv signerer testamentet, eller når testator erkjenner å ha skrevet under og godtatt testamentets innhold.

Det stilles ikke krav til at de to vitnene er til stede/signerer samtidig. Testator kan altså gjennomføre et eget signeringsmøte med hvert av vitnene separat.

Avslutningsvis stilles det krav til at vitnene er fylt 18 år, at de ikke er tilgodesett i testamentet eller er i nær familie med noen som er tilgodesett i testamentet, samt at de ikke på grunn av «sinnslidelse, demens, rus eller annen psykisk funksjonsnedsettelse» mangler evne til å vurdere eller forstå disposisjonen som signaturen deres innebærer.

OPPSUMMERT

Dersom du er usikker på hva du kan testamentere bort eller hvordan testamentet skal skrives, anbefaler vi at du tar kontakt med en advokat for bistand.

Advokatfullmektig
Camilla Barth

Advokat/ partner
Anders Stub Sørtorp

Skaun
ADVOKATFIRMA

Spørsmål sendes til Norsk Bobilforening
på mail til: post@bobilforeningen.no
Har du spørsmål som trenger rask avklaring eller du er i en rettslig tvist kan du ta kontakt direkte med Skaun Advokatfirma til tlf.: 920 32 414 eller mail: post@skaunadvokat.no

Tryg forsikrer Norsk Bobilforening sine medlemmer.

Det betyr at du får ekstra gode rabatter og fordeler, i tillegg til en bobilforsikring som dekker det aller meste.

Bobil Ekstra dekker blant annet:

- Fuktskade
- Fastmontert utstyr inntil 50 000 kroner
- Løst utstyr og eiendeler inntil 100 000 kroner
- Bilhjelp hjemme
- Rens av motor etter feilfylling
- Utgifter til leiebil/opphold ved ferieavbrudd

Bekymret for fuktskader?
Tryg anbefaler bobileiere fuktalarmen Avara Moist fra vår samarbeidspartner Avara.
Du får også 10 % ekstra rabatt på bobilforsikringen når fuktalarmen er montert.

Hold mobilkameraet ditt over QR-koden for å be om å bli kontaktet av Tryg.

Du kan også ringe 915 04040 eller lese mer om dine fordeler på tryg.no/bobil.

Det handler om å være trygg Tryg

Ny nasjonal messe 2023

Det blir som tidligere nevnt, ingen caravanmesse på Lillestrøm lenger. Noe av bakgrunnen ligger i manglende fornyelse, for lite opplevelser, dyre priser for utstillere og besøkende.

For mange er dette ikke overraskende. Det har også vært en nedadgående trend i antall besøkende.

Nå har initiativtaker Jan Sinivaara satt i gang en ny nasjonal messe som skal finne sted på Hellerudsletta. Dette med inspirasjon fra Elmia-messen i Sverige. Messen skal foregå på samme tidspunkt, 14. - 17.9. Det skal bli et kompakt og tett arrangement innenfor et begrenset område. I tillegg forventes det at messen skal inneholde god mat, foredrag for enhver, i tillegg til god underholdning.

Besøkende vil merke dette godt når det kommer til økonomi. Arrangementet er basert på non-profit, noe som vil merkes på lavere inngangspriser.

Hva messen blir hetende er enda ukjent. Men datoen bes holdt av - dette kan bli både spennende og en ny giv for bransjen nasjonalt. Norsk Bobilforening vil garantert være til stede. Vi vil også komme tilbake med mer informasjon når dette foreligger.

Adresse: Hellerudsletta, Kragerudveien 50, 2013 Lillestrøm.
GPS: 59.98442752248952, 10.982057683865445

Tekst: Rune Haarberg